

6234/2007 ΕΦ ΑΘ (455179)

ΕφΑΘ 6234/2007

Εισηγητής: Γεώργιος Δημάκης

Από τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3 και 4 του ν. 2121/1993 "Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα" συνάγεται ότι το έργο, ως πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή προσιτή στις αισθήσεις, προστατεύεται από την πνευματική ιδιοκτησία, εφόσον ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις της γενικής ρήτηρας (άρθρο 2 § 1), δηλαδή εφόσον είναι πρωτότυπο. Η "πρωτοτυπία", η έννοια της οποίας δεν προσδιορίζεται γενικά από το νόμο είναι, κατά τη θεωρία της στατιστικής μοναδικότητας, που επικρατεί στη νομολογία, η κρίση ότι κάτω από παρόμοιες συνθήκες και με τους ίδιους στόχους, κανένας άλλος δημιουργός, κατά λογική πιθανολόγηση, δεν θα ήταν σε θέση να δημιουργήσει έργο όμοιο ή ότι παρουσιάζει μία ατομική ιδιομορφία ή ένα ελάχιστο όριο "δημιουργικού ύψους" έτσι ώστε να ξεχωρίζει και να διαφοροποιείται από τα έργα της καθημερινότητας ή από άλλα παρεμφερή γνωστά έργα εκφράζοντας ταυτόχρονα και κάτι από την μοναδικότητα της προσωπικότητας του δημιουργού (ΑΠ 257/1995 ΝοΒ 43. 893, ΑΠ 113/1989, Γ. Κουμάντου, "Πνευματική Ιδιοκτησία", έκδ. 2000, σελ. 105 επ., Καλλινίκου, "Τα θεμελιώδη θέματα του ν. 2121/1993 κ.λπ.", σελ. 22 επ., Λ. Κοτσίρη, "Δίκαιο Πνευματικής ιδιοκτησίας", σελ. 59-67, Μ. Μαρίνου, "Η προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας κλπ." ΕΛΔ 35, σελ. 1443, Δ. Σκούρτη, "Δικον. Προβλ. Πνευμ. Ιδιοκ. κ.λπ." ΕΛΔ 40.511). Στο άρθρο 2 § 1 του παραπάνω νόμου απαριθμούνται εκτενώς, ενδεικτικά, τα πνευματικά δημιουργήματα που, εφόσον είναι πρωτότυπα, θεωρούνται έργα και είναι αντικείμενα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Η δε φωτογραφία αποτελεί πνευματικό έργο σύμφωνα με τη ρητή διατύπωση του ν. 2121/93 στο άρθρο 2. Σκόπιμα δε στο άρθρο αυτό χρησιμοποιείται ο όρος "φωτογραφίες" και όχι, "φωτογραφικά έργα", γιατί πρόθεση του νομοθέτη ήταν η προστασία κάθε φωτογραφίας. Επίσης ο νόμος 2121/93 άρθρο 2 είναι σύμφωνος με το άρθρο 6 της Οδηγίας 93/98 της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διάταξη αυτή δέχεται μεν την προϋπόθεση της "δημιουργίας", αλλά επιβάλλει ως μοναδικό κριτήριο της πρωτοτυπίας να είναι η φωτογραφία "προσωπικό πνευματικό δημιούργημα του δημιουργού της", δηλ. ουσιαστικά να μην είναι αντιγραφή, αποκλείοντας κάθε άλλο αυστηρότερο κριτήριο (8η έκδοση Γιώργου Κουμάντου ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ σελ. 135). Ο δικαιούχος δε δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας έχει (α) το αποκλειστικό δικαίωμα οικονομικής εκμετάλλευσης του έργου του στο οποίο περιλαμβάνεται κυρίως η αναπαραγωγή του έργου και η παρουσίαση του στο κοινό (περιουσιακό δικαίωμα) και (β) το αποκλειστικό δικαίωμα προστασίας του προσωπικού του δεσμού με το έργο, το οποίο συνίσταται στην εξουσία του δημιουργού να αποφασίζει για τον τρόπο, χρόνο και τόπο δημοσίευσης του έργου και στην εξουσία να απαιτεί και υποχρεώνει κάθε τρίτο που χρησιμοποιεί το έργο του (ακόμα και αν έχει δώσει άδεια για τη χρήση αυτή) να αναγράφει το όνομα του ως δικαιούχου των πνευματικών δικαιωμάτων επί του έργου (ηθικό δικαίωμα).

Αναπαραγωγή δε ενός πνευματικού έργου, κατά πάγια θεωρία, είναι η ενσωμάτωση του πνευματικού έργου σε σταθερά αντίτυπα καθ' οιοδήποτε τρόπο η οποία το καθιστά προσιτό στις αισθήσεις (βιβλίο, περιοδικό, φιλμ, βάση δεδομένων κ.ά.). Ειδικά, στο περιεχόμενο του ηθικού δικαιώματος του δημιουργού περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η εξουσία δημοσίευσης του έργου και η εξουσία αναγνώρισης της πατρότητας (ΕφΑΘ 8138/2000 ΔΕΕ 2001. 60, ΕφΑΘ 7458/1999 ΕπισκΕμπΔ 2000. 749). Ακολούθως σύμφωνα με το άρθρο 65 § 1 του ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, είναι σαφές ότι ο δικαιούχος δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας δικαιούται σε κάθε περίπτωση προσβολής

να αξιώσει την αναγνώριση του δικαιώματος του, την άρση της προσβολής και την παράλειψη της στο μέλλον. Με την προσβολή δε, θα πρέπει να θίγεται το αντικείμενο του προστατευομένου δικαιώματος, δηλαδή το πρωτότυπο "έργο", όπως αυτό εκφράζεται με "ορισμένη μορφή" (άρθρο 2 § 1). Ως προσβολή θεωρείται κάθε πράξη που επεμβαίνει στις εξουσίες (ηθικές και περιουσιακές), εφ' όσον η πράξη αυτή γίνεται χωρίς την άδεια του υποκειμένου της πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν συντρέχουν λόγοι άρσεως του παρανόμου (συναίνεση του δημιουργού, συμβατικός περιορισμός και - θεωρητικώς - άμυνα). Το εύρος του περιουσιακού και ηθικού δικαιώματος κρίνεται με βάση τα άρθρα 3, 4 και 6 ν. 2121/1993. Σημειώνεται ότι η απαρίθμηση των εξουσιών στα άρθρα 3 και 4 του ανωτέρω νόμου είναι ενδεικτική. Η προσβολή της πνευματικής ιδιοκτησίας υπάρχει στο ίδιο ακριβώς πεδίο, στο οποίο κινείται η αποκλειστική εκμετάλλευση του έργου, έτσι ώστε το δικαίωμα αναπαραγωγής π.χ. να προσβάλλεται από εκείνον μόνον, ο οποίος αναπαράγει χωρίς άδεια το έργο, το δικαίωμα αποκλειστικής θέσεως σε κυκλοφορία να προσβάλλεται από εκείνον που θέτει το έργο σε κυκλοφορία κ.ο.κ. Η κλασική πάντως μορφή προσβολής της πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά και των συγγενικών δικαιωμάτων, είναι η επανάληψη ξένου έργου, είτε πρόκειται για πιστή αναπαραγωγή του, είτε για αναπαραγωγή του με αποκλίσεις και τροποποιήσεις (διασκευή). Κατά την κρατούσα δε άποψη, η προσβολή απολύτου και αποκλειστικού δικαιώματος συνιστά πράξη παράνομη και, εφ' όσον γίνεται παιτίως, συνιστά αδικοπραξία, διότι συνιστά αφ' εαυτής εναντίωση προς την αποκλειστική εξουσία του δικαιούχου. Δηλαδή, το γεγονός της επεμβάσεως δημιουργεί την παράνομη πράξη, κατά το άρθρο 914 ΑΚ και κατά την ειδική διάταξη του άρθρου 65 του ως άνω νόμου 2121/1993. Ειδικότερα, το τελευταίο άρθρο 65 αποτελεί ειδική διάταξη σε σχέση με το άρθρο 914 ΑΚ, το οποίο εφαρμόζεται μόνον όπου η ειδική διάταξη αφήνει κενά και στο βαθμό που δεν είναι ασυμβίβαστη η ανάλογη εφαρμογή με το νομοθετικό πνεύμα που διέπει τις διατάξεις του ν. 2121/1993. Κατά τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου αυτού, δικαίωμα αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης υπέρ του δημιουργού ή του δικαιούχου του συγγενικού δικαιώματος γεννάται μόνον επί υπαιτίου προσβολής της πνευματικής ιδιοκτησίας ή των συγγενικών δικαιωμάτων άλλου. Η υπαιτιότητα του υπόχρεου, τα στοιχεία της οποίας ορίζονται από τη διάταξη του άρθρου 330 ΑΚ, κατά την οποία απαιτείται δόλος ή αμέλεια αυτού, δεν απαιτείται μόνο στην περίπτωση που ο δημιουργός ή ο δικαιούχος του συγγενικού δικαιώματος αξιώνει, είτε την καταβολή του ποσού κατά το οποίο ο υπόχρεος έγινε πλουσιότερος από την εκμετάλλευση του έργου ή του αντικείμενου συγγενικού δικαιώματος, χωρίς άδεια του δημιουργού ή του δικαιούχου, είτε την καταβολή του κέρδους, που ο υπόχρεος αποκόμισε από την εκμετάλλευση αυτή. Σε περίπτωση προσβολής με αντιγραφή, διασκευή ή προσαρμογή του έργου, ο δικαιούχος υποχρεούται να επικαλεσθεί και να αποδείξει το γεγονός ότι είναι φορέας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας (ενεργητική νομιμοποίηση), την ταυτότητα ή ουσιαστική ομοιότητα μεταξύ των έργων (πρωτοτύπου και προσβάλλοντος) και την πράξη προσβολής των ηθικών ή περιουσιακών εξουσιών και, εφόσον ζητεί αποζημίωση, την υπαιτιότητα και το μέγεθος της ζημίας. Προς διευκόλυνση της απόδειξης της ζημίας του δικαιούχου και προσδιορισμό της πλήρους αποζημίωσης, με το εδάφιο β' της παραγράφου 2 του άρθρου 65 του ν. 2121/1993 καθορίζεται ένα ελάχιστο όριο αποζημίωσης, που είναι το διπλάσιο της αμοιβής, που συνήθως ή κατά νόμο καταβάλλεται για το είδος της εκμετάλλευσης, που έκανε χωρίς την άδεια ο υπόχρεος, ενώ, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, αντί για αποζημίωση και χωρίς να απαιτείται υπαιτιότητα του υπόχρεου, ο δημιουργός μπορεί να αξιώσει την καταβολή του ποσού κατά το οποίο ο υπόχρεος έγινε πλουσιότερος από την εκμετάλλευση του έργου, αξίωση που επιτρέπεται να σωρευτεί επικουρικά με την κατά την παράγραφο 2 αξίωση αποζημίωσης και για την περίπτωση απόρριψης της κύριας βάσης της αγωγής.

Εξάλλου, επειδή η επέμβαση στο δικαίωμα είναι κατ' αρχήν πράξη παράνομη, ο δικαιούχος δεν οφείλει να αποδείξει το γεγονός ότι η προσβολή έγινε χωρίς την άδεια του ή ότι συντρέχει άλλος λόγος άρσης του παρανόμου. Η ίδια, δηλαδή, η φύση του απόλυτου δικαιώματος καθιερώνει ένα οιονεί μαχητό τεκμήριο ότι κάθε πράξη προσβολής του γίνεται χωρίς τη συναίνεση ή άδεια του δικαιούχου και,

συνεπώς, είναι παράνομη και εκείνος, ο οποίος αρνείται τη συνδρομή της προσβολής, οφείλει να το αποδείξει. Τεκμαίρεται, επομένως, η παρανομία της επέμβασης στο απόλυτο και αποκλειστικό δικαίωμα και ο εναγόμενος προσβολέας, που αρνείται τη συνδρομή της προσβολής, διότι επικαλείται νόμιμη άδεια εκμεταλλεύσεως, θα πρέπει να ισχυριστεί, κατ' ένσταση, και να αποδείξει τα γεγονότα, που αποκλείουν τον παράνομο χαρακτήρα της προσβολής. Περαιτέρω, το άρθρο 10 του ως άνω νόμου καθιερώνει μαχητό τεκμήριο υπέρ του δημιουργού, κατά το οποίο, από το εξωτερικό γεγονός ότι το όνομα του αναφέρεται ή έχει επιτεθεί επάνω στο έργο, συνάγεται ότι συντρέχουν όλα εκείνα τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία στηρίζουν την ιδιότητα του δημιουργού, στο πρόσωπο, το όνομα του οποίου αναγράφεται στο έργο. Επομένως, από το τεκμήριο αυτό καλύπτεται η υλική πράξη της δημιουργίας, με έννομη συνέπεια την πρωτογενή κτήση πνευματικής ιδιοκτησίας (δ11 έκδοση Γιώργου Κουμάντου ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ σελ. 187).

... Αποδείχθηκαν κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων, που ασκεί το επάγγελμα το δημοσιογράφου, εκπόνησε το έτος 1996 έναν ταξιδιωτικό οδηγό για τις καλοκαιρινές διακοπές στην Ελλάδα με τίτλο ".....". Ο οδηγός αυτός περιελάμβανε φωτογραφίες ελληνικών τοπίων, χάρτες περιοχών και κείμενα, που αναφέρονταν σε τόπους καλοκαιρινών διακοπών στην Ελλάδα. Το σύνολο του υλικού του παραπάνω τουριστικού οδηγού αποτελούσε προϊόν της προσωπικής εργασίας του ενάγοντος. Ο ενάγων, που επιζητούσε κεφάλαια για την έκδοση του παραπάνω οδηγού, συνέστησε με το και την, την πρώτη εναγόμενη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με καταστατικό σκοπό ακριβώς την έκδοση ετήσιου τουριστικού οδηγού. Στο καταστατικό της πρώτης εναγομένης, όπως τροποποιήθηκε με το 9982/2000 συμβόλαιο της ανωτέρω συμβ/φου για το οποίο τηρήθηκαν οι νόμιμες διατυπώσεις δημοσιότητας, ορίστηκε, ότι μεταξύ του ενάγοντος και της πρώτης εναγομένης θα καταρτισθεί σύμβαση εργασίας, στο πλαίσιο της οποίας ο ενάγων θα αναλάβει την επιμέλεια έκδοσης του άνω οδηγού, όμως η σύμβαση αυτή ουδέποτε καταρτίστηκε. Εν συνεχεία τον Μάιο του 2001 ο ενάγων αποχώρησε από την α` εναγομένη εταιρεία μεταβιβάζοντας τα εταιρικά του μερίδια στους Β.Β., Ε.Λ. και Ε.Β. δυνάμει του υπ` αριθ. 10216/25.5.01 συμ/κου εγγράφου της συμβ/φου Μ.Π. Τελικά στις 22.1.04 ο ενάγων διέκοψε και τη συνεργασία του με τους πρώην συνεταιίρους όσον αφορά την έκδοση του Οδηγού "Καλοκαιρινές αποδράσεις" λόγω διαφωνιών τους. Η πρώτη εναγομένη εξέδωσε το μήνα Μάιο του έτους 2004 τον τουριστικό οδηγό με τίτλο ".....", το οποίο κυκλοφόρησε στην αγορά. Το σύνολο του υλικού, που περιλαμβάνεται στον τουριστικό οδηγό ταξινομείται κατά τις γεωγραφικές περιφέρειες των Κυκλάδων, Νησιών Ανατολικού Αιγαίου, Σποράδων, Εύβοιας, Δωδεκανήσων, Επτανήσων, Κρήτης, Αργοσαρωνικού, Πελοποννήσου, Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Μακεδονίας, Θράκης.

Ακολουθως κάθε μία από τις παραπάνω περιφέρειες απαρτίζεται από τους νομούς που ανήκουν σ` αυτήν. Στον οδηγό περιλαμβάνονται κείμενα, που με βάση την παραπάνω διευθέτηση πραγματεύονται κατά τρόπο ευσύνοπτο την ιστορία των παραπάνω τόπων και παρέχουν πληροφορίες για τα καταλύματα, τα αξιοθέατα και την ψυχαγωγία σε καθέναν από τους τόπους. Επίσης, περιλαμβάνονται φωτογραφίες τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, καθώς και χάρτες των τόπων. Ειδικότερα το παρακάτω υλικό του τουριστικού οδηγού "....." καθώς και η διευθέτηση του υλικού στον παραπάνω οδηγό αποτελεί, πλην των χαρτών, προϊόν της δημιουργικής εργασίας του ενάγοντος. Στο τμήμα του οδηγού που αναφέρεται στις Κυκλάδες (σελ. 40-240) οι ακόλουθοι χάρτες έχουν μεν διευθετηθεί και ταξινομηθεί από τον ενάγοντα, όμως δεν έχουν σχεδιαστεί από αυτόν: 1) ολοσέλιδος χάρτης των Κυκλάδων - σελ. 40, 2) χάρτης της Αμοργού - σελ. 44 ... 26) χάρτης της Φολεγάνδρου - σελ. 236. Στο τμήμα του οδηγού που αναφέρεται στα Νησιά Ανατολικού Αιγαίου (σελ. 240-286) όλα τα κείμενα είναι γραμμένα από τον ενάγοντα όμως οι ακόλουθοι χάρτες δεν είναι σχεδιασμένοι από αυτόν: 1) ολοσέλιδος χάρτης του Ανατολικού Αιγαίου - σελ. 240, 2) χάρτης του Αγίου Ευστρατίου - σελ. 242 10) χάρτης των Ψαρών - σελ. 286. Στο τμήμα του οδηγού που αναφέρεται στις Σποράδες (σελ. 287-320) όλα τα κείμενα είναι γραμμένα από τον ενάγοντα (εκτός από το ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ σελ. 300), οι

φωτογραφίες που παρουσιάζονται στις σελίδες 291, 302, 308, 311, 312, 317, 320 είναι δικές του όμως οι ακόλουθοι χάρτες δεν είναι σχεδιασμένοι από αυτόν ... Οι φωτογραφίες του ενάγοντος, που περιέχονται στον παραπάνω οδηγό, τα αρνητικά των οποίων προσκομίζει και επικαλείται ο ενάγων καθώς και η σύνθετη και αρμονική ταξινόμηση τους σε σχέση με τα κείμενα αποτελούν δικό του συνολικό πνευματικό δημιούργημα τέχνης, που εκφράστηκε με την συγγραφή των κειμένων και λήψη των φωτογραφιών από συγκεκριμένες οπτικές γωνίες και με τον κατάλληλο φωτισμό, γιατί ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις της γενικής ρήτηρας του άρθρου 2 § 1 ν. 2121/93, δηλαδή είναι πρωτότυπο. Κρίνεται δηλ. ότι κάτω από συνθήκες και με τους ίδιους στόχους, κανένας άλλος δημιουργός, κατά λογική πιθανολόγηση, δεν θα ήταν σε θέση να δημιουργήσει όμοιο έργο, το οποίο εκφράζει και δημιουργικό ύψος, έτσι ώστε να ξεχωρίζει και να διαφοροποιείται από τα έργα της καθημερινότητας ή από άλλα παρεμφερή γνωστά έργα εκφράζοντας ταυτόχρονα και κάτι από την μοναδικότητα της προσωπικότητας του ενάγοντος. Τέτοια στοιχεία όμως δεν υπάρχουν στους χάρτες, που συνοδεύουν τα κείμενα και τις φωτογραφίες, αφού ο ενάγων δεν προσκομίζει τα πρωτότυπα των χαρτών, ενώ προσκομίζει και επικαλείται τα αρνητικά των φωτογραφιών. Άλλωστε, στα προ του 2004 προσκομιζόμενα και επικαλούμενα από αυτόν περιοδικά αναφέρεται ως κειμενογράφος και φωτογράφος και όχι ως συντάκτης και των χαρτών. Συνεπώς οι ισχυρισμοί των εναγομένων αναφορικά με την έλλειψη μοναδικότητας και πρωτοτυπίας των ανωτέρω φωτογραφιών κρίνονται απορριπτέοι ως κατ' ουσίαν αβάσιμοι. Πρέπει να επισημανθεί, ότι η δομή του παραπάνω οδηγού και γενικότερα η ταξινόμηση της ύλης του αποτελεί αντιγραφή της αντίστοιχης του προσκομιζόμενου οδηγού ".....", που εξέδωσε η πρώτη εναγομένη και συνιστά πνευματικό δημιούργημα του ενάγοντος. Ακολούθως η πρώτη εναγομένη εξέδωσε και έθεσε σε κυκλοφορία το μήνα Ιούνιο του έτους 2004 τον τουριστικό οδηγό με τίτλο ".....", που έχει σε γενικές γραμμές το ίδιο περιεχόμενο, αν και περισσότερο συμπυκνωμένο με τον προαναφερθέντα τουριστικό οδηγό με τίτλο ".....". Ειδικότερα: Στο τμήμα του οδηγού που αναφέρεται στον Αργοσαρωνικό (σελ. 103-127) τα ακόλουθα κείμενα είναι γραμμένα από τον ενάγοντα:... Όπως και για το περιοδικό "Αποδράσεις 2004", έτσι και για το περιοδικό "Αποδράσεις - Παραλίες 2004" ισχύουν τα ίδια. Ήτοι, οι φωτογραφίες του ενάγοντος, που περιέχονται στον παραπάνω οδηγό, τα αρνητικά των οποίων προσκομίζει και επικαλείται ο ενάγων καθώς και η σύνθετη και αρμονική ταξινόμηση τους σε σχέση με τα κείμενα αποτελούν δικό του συνολικό πνευματικό δημιούργημα τέχνης, που εκφράστηκε με την συγγραφή των κειμένων και λήψη των φωτογραφιών από συγκεκριμένες οπτικές γωνίες και με τον κατάλληλο φωτισμό, γιατί ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις της γενικής ρήτηρας του άρθρου 2 § 1 ν. 2121/93, δηλαδή είναι και αυτό πρωτότυπο. Κρίνεται δηλ. ότι κάτω από συνθήκες και με τους ίδιους στόχους, κανένας άλλος δημιουργός, κατά λογική πιθανολόγηση, δεν θα ήταν σε θέση να δημιουργήσει όμοιο έργο, το οποίο εκφράζει και δημιουργικό ύψος, έτσι ώστε να ξεχωρίζει και να διαφοροποιείται από τα έργα της καθημερινότητας ή από άλλα παρεμφερή γνωστά έργα εκφράζοντας ταυτόχρονα και κάτι από την μοναδικότητα της προσωπικότητας του ενάγοντος. Τέτοια στοιχεία όμως δεν υπάρχουν στους χάρτες, που συνοδεύουν τα κείμενα και τις φωτογραφίες, αφού ο ενάγων δεν προσκομίζει τα πρωτότυπα των χαρτών, ενώ προσκομίζει και επικαλείται τα αρνητικά των φωτογραφιών. Η δε δεύτερη εναγομένη, η οποία γνώριζε, ότι δημιουργός του παραπάνω οδηγού είναι ο ενάγων, φέρεται ως διευθύντρια έκδοσης και αρχισυντάκτρια σε αμφότερους τους παραπάνω τουριστικούς οδηγούς του έτους 2004 και επιπλέον ως συντάκτρια των κειμένων του οδηγού ".....". Με βάση τα παραπάνω, συμπεραίνεται, ότι οι εναγόμενες προέβησαν σε υπαίτια και παράνομη προσβολή των ως άνω δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας του ενάγοντος, με συνέπεια ο τελευταίος να δικαιούται αποζημίωση, σύμφωνα με το άρθρο 65 § 2 του ν. 2121/1993, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το διπλάσιο της αμοιβής, που συνήθως ή κατά νόμο καταβάλλεται για το είδος της εκμετάλλευσης στην οποία προέβησαν οι εναγόμενες χωρίς την άδεια και του ενάγοντος. Ο ισχυρισμός δε των εναγομένων ότι είχαν μεταβιβαστεί σ' αυτές όλα τα δικαιώματα του ενάγοντος επί των ως άνω έργων κρίνεται απορριπτέος ως αβάσιμος, γιατί αυτό απαιτεί έγγραφη σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 2121/93 στο οποίο αναφέρεται "Δικαιοπραξίες που αφορούν τη μεταβίβαση εξουσιών από το περιουσιακό δικαίωμα, την ανάθεση ή

την άδεια εκμετάλλευσης και την άσκηση του ηθικού δικαιώματος είναι άκυρες αν δεν καταρτισθούν εγγράφως...". Τέτοια σύμβαση όμως δεν προσκομίζουν οι εναγόμενες. Το ποσό της αμοιβής, το οποίο ο ενάγων θα ελάμβανε στο πλαίσιο εκδοτικής σύμβασης με βάση την συνήθη συναλλακτική πρακτική ανέρχεται σε 8.000 ευρώ για τον τουριστικό οδηγό "....." και 4.000 ευρώ για το οδηγό με τίτλο ".....". Έτσι ο ενάγων δικαιούται ως αποζημίωση το συνολικό ποσό των 24.000 ευρώ (8.000 + 4.000 + 12.000 X 2 = 24.000). Περαιτέρω, εξαιτίας της παραπάνω προσβολής του περιουσιακού και ηθικού δικαιώματος του ο ενάγων υπέστη ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας πρέπει να του επιδικασθεί ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση το ποσό 3.000 ευρώ, ενόψει του είδους της προσβολής, των συνθηκών υπό τις οποίες αυτή έγινε και της περιουσιακής καταστάσεως των διαδίκων. Επομένως, η αγωγή κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και ως βάσιμη κατ' ουσίαν και 1) να αναγνωρισθεί ότι ο ενάγων είναι δικαιούχος των ανωτέρω δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, 2) υποχρεωθούν οι εναγόμενες να του καταβάλουν, εις ολόκληρον η κάθε μία, το συνολικό ποσό των 27.000 ευρώ (24.000 + 3.000 = 27.000) νομιμοτόκως από την επομένη της επίδοσης της αγωγής μέχρι την εξόφληση.